

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การให้ความหมายและคุณค่ากับบทบาทการเยียวยาของผู้หญิง ผ่านการจัดการสุขภาพแบบองค์รวมในแนวทางแบบชีวจิต (Meanings, Values and Healing Roles of Women through Holistic Management by Cheewajit)
ชื่อผู้เขียน	นางสุสินี วรศรีโสทร (Mrs. Susinee Vorasrisothon)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิลาสินี พิพิธกุล
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง “การให้ความหมายและคุณค่ากับบทบาทการเยียวยาของผู้หญิงผ่านการจัดการสุขภาพแบบองค์รวมในแนวทางแบบชีวจิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการให้ความหมาย และคุณค่ากับบทบาทการเป็นผู้เยียวยาของผู้หญิง ศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการการนำเอาชีวจิตไปจัดการกับสุขภาพของผู้หญิงและวิเคราะห์ถึงกระบวนการของชีวจิตว่าจะนำไปสู่การเสริมพลังให้กับผู้หญิงที่ใช้ชีวจิตได้หรือไม่ อย่างไร

ศึกษาจากผู้หญิงที่ใช้ชีวจิตในการจัดการกับสุขภาพจาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครของชมรมชีวจิต และกลุ่มที่ออกกำลังกายตามสนามต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยเลือกจากผู้หญิงที่มีบทบาทการดูแลครอบครัวหลาย ๆ บทบาท และเป็นผู้ที่นำเอาวิธีการหลัก ๆ ของชีวจิตมาใช้จัดการกับสุขภาพเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้นรวมทั้งตัวของผู้ศึกษาเอง 14 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้ประสบการณ์ร่วมของผู้ศึกษาเองในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และมุมมองของสตรีนิยม ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม 2546

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต่างให้ความหมายและคุณค่า ของบทบาทการเป็นผู้เยียวยาของตนเองได้ไม่แตกต่างกันมากนัก จากที่เคยให้ความหมายและคุณค่าไว้กับแพทย์และโรงพยาบาล ได้หันมาตระหนักถึงความหมายและคุณค่าของสิ่งที่ตนเองทำมากขึ้น นอกจากนี้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอาจมีการให้ความหมาย และคุณค่า กับ การเยียวยาของตนเองมากกว่าหนึ่ง

ความหมาย และแตกต่างกันไปตามการรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน ส่วนมากติดอยู่ในกรอบของสังคมไทยที่ให้คุณค่าของผู้หญิงที่ผูกโยงเอาไว้กับหน้าที่ของการดูแล

การนำเอาชีวิตไปจัดการกับสุขภาพพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือในกลุ่มที่นำเอาชีวิตมาใช้เพราะต้องการมีสุขภาพที่แข็งแรงและกลุ่มที่นำเอาชีวิตมาใช้เพราะเหตุผลอื่น ๆ นั้น มีการนำเอาชีวิตไปจัดการสุขภาพที่ไม่ค่อยเคร่งครัดมาก เท่ากลุ่มที่นำเอาชีวิตมาใช้เพราะความเจ็บป่วย และยังพบว่าภายในในกลุ่มที่นำเอาชีวิตมาใช้เพราะความเจ็บป่วยเอง ก็มีการจัดการกับสุขภาพที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่นำเอาชีวิตไปใช้ดูแลคนรอบข้างที่ป่วยจะเคร่งครัดกับตนเองน้อยกว่ากลุ่มที่นำเอาชีวิตไปใช้กับตนเองป่วย เพราะกลุ่มนี้จะเน้นการให้ความสำคัญและจัดการกับสุขภาพอย่างเคร่งครัดกับคนที่ตนเองต้องดูแลมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าการให้ความสำคัญและคุณค่ากับบทบาทการเป็นผู้เยียวยาของผู้ให้ข้อมูล ส่งผลต่อการจัดการสุขภาพของผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างมากในแง่ของความสอดคล้องกับความหมาย และคุณค่า ที่ตนเองได้ให้เอาไว้พบว่ากระบวนการของชีวิตเองสามารถเสริมพลัง (empowerment) ให้กับผู้หญิงได้ ทั้งการเสริมพลังด้านบวกและด้านลบ ส่วนใหญ่เป็นการเสริมพลังทั้งด้านของจิตใจและการทำเพื่อผู้อื่นไปพร้อม ๆ กับการทำเพื่อตนเอง และพบว่าการย้ายฐานอำนาจของกระบวนการชีวิตจากแพทย์สู่ผู้หญิง ช่วยให้เกิดการเสริมพลังกับผู้หญิงได้อีกด้วย